

Спеціалізованій вченій раді ДФ 26.055.067
Державного торговельно-економічного університету
(02156, м. Київ, вул. Кіото, 19)

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертаційну роботу Федоренко Олександри Петрівни
на тему «Аудит ефективності діяльності мережевих ритейлерів»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 071 – Облік та оподаткування**

Актуальність теми та загальна характеристика. Дисертаційна робота Федоренко Олександри Петрівни присвячена дослідженню та розв'язанню важливих теоретичних та практичних питань аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів.

В умовах відкритої економіки суб'єкти господарювання прагнуть вийти на нові ринки, здійснити IPO, котуватися в лістингах престижних бірж тощо.

Для того, щоб досягти проголошених цілей, необхідно надати користувачам інформацію підтвердження результатів їх діяльності.

На цьому етапі ключове завдання аудиту полягає у підвищенні рівня впевненості власників та СЕО в обґрунтованості правильності прийняття управлінського рішення, захисті інтересів капіталу.

Індикатором довіри до такої системи захисту виступає довіра користувачів інформації до підтвердженої фінансової звітності і, відповідно, недовіра до непідтвердженої, неякісної інформації.

Мережевим ритейлерам необхідно зважувати на той факт, що відповідно до світової практики господарювання найбільшу довіру користувачі інформації висловлюють саме незалежним (зовнішнім) аудиторам, які для непрофесійних користувачів інформації є експертами з усіх економічних питань.

Саме тому і чинний закон України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність" суттєво збільшив перелік суб'єктів господарювання, які підлягають обов'язковому аудиту.

Це означає, що і де-юре, і де-факто зростають потреби користувачів інформації на отримання та професійну оцінку результатів аналізу та аудиту ефективності діяльності суб'єктів господарювання.

Наукова цінність роботи полягає у комплексному дослідженні теоретико-методичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо проведення аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів.

Мета та завдання дисертаційної роботи. Дисертаційна робота Федоренко О.П присвячена дослідженню та аналізу важливих теоретичних та практичних питань аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів.

Розроблено інтегровану систему показників комплексної оцінки ефективності діяльності мережевих ритейлерів; досліджено запити користувачів інформації та можливості аналізу і аудиту щодо ефективної діяльності мережевих ритейлерів; розроблено науково обґрунтовану організаційно-інформаційну модель аналізу ефективності діяльності мережевих ритейлерів; обґрунтовано імперативи та проведено компаративний аналіз ефективності діяльності мережевих ритейлерів; розроблено процедури оптимізації аналізу діяльності мережевих ритейлерів (з урахуванням потреб аудиту та запитів користувачів інформації); розкрито змістовне наповнення та недоліки існуючої методики аналізу ефективності діяльності мережевих ритейлерів та запропоновано шляхи її поліпшення.

Наукова новизна дисертаційного дослідження. Здобувачем була розроблена інноваційна концепція аудиту ефективності мережевого ритейлера яка базується на ефективно алгоритмізованій та підтверджено якісній системі внутрішнього аудиту, відповідно до Стандартів внутрішнього аудиту Інституту внутрішніх аудиторів (ІА), яка спрямована на зростання довіри власників та СЕО мережі до результатів її господарювання, обґрунтованості прийняття управлінських рішень, об'єктивності, обґрунтованості та

транспарентності інформаційних потоків всередині мережі, що, в результаті, сприяє зростанню ринковій вартості самого мережевого ритейлера.

Усі положення та результати дослідження, які виносяться на захист та характеризують наукову новизну й особистий внесок автора, полягають у такому:

- Удосконалено та визначено існуючу методику зовнішнього (незалежного) аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів та запропоновано шляхи її поліпшення;

- Удосконалено змістовне наповнення існуючої методики внутрішнього аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів та запропоновано шляхи її поліпшення;

- Удосконалено праксеологічні засади аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів;

- Удосконалено рекомендації для мережевих ритейлерів щодо підвищення якості та ефективності аналізу та аудиту за результатами їх діяльності.

- Вперше розроблено інноваційну концепцію аудиту ефективності мережевого ритейлера для потреб професійних користувачів інформації.

Практичне значення отриманих результатів. Розробки та рекомендації Федоренко О.П знайшли практичне застосування у діяльності 8-и підприємств, що підтверджено відповідними довідками.

Окремі положення, висновки та пропозиції, які містяться в дисертаційному дослідженні, використано у навчальному процесі кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету.

За результатами дослідження опубліковано 8 наукових праць, з них: 1 – колективні монографія, 4 – у наукових фахових виданнях України, 1 – у наукових періодичних виданнях інших держав та виданнях України, які внесені до міжнародної наукометричної бази (Web of Science); 2 – у збірниках міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Дисертаційна робота виконана відповідно до тематичних планів наукових досліджень кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету. Прийнято участь в 6 науково-дослідних роботах: з них 2 – на замовлення МОН, 1 – на замовлення юридичних осіб, 3 теми з номером держреєстрації.

Аналіз змісту дисертації. У першому розділі дисертаційного дослідження за назвою *«Теоретичні засади аудиту діяльності мережевих ритейлерів»* досліджено внутрішній аудит діяльності мережевого ритейлу та запропоновано напрямки вдосконалення системи управлінської діяльності на підприємстві, розглянуто факти неефективного та нерезультативного використання фінансового, виробничого, трудового, майнового, інвестиційного, інтелектуального потенціалу підприємства.

За результатами критичного огляду наукової літератури та нормативних джерел було визначено особливості та відмінності категорій «збалансована система показників аналізу» та «внутрішній і зовнішній аудит» та введено поняття «мережевий ритейлер». До позитивних сторін дослідження можна віднести проведену оцінку ринку мережевого ритейлера в Україні у 2017 - 2019 роках.

Слід відмітити, що на підставі проведеного дослідження аспіранткою внутрішній аудит сьогодні є важливим способом своєчасного виявлення прихованих недоліків та зловживань, попередження помилок і шахрайства, визначення «зон ризику» і мінімізації їх впливу на результати роботи суб'єктів господарювання. Аспіранткою також було охарактеризовано основні створення служби внутрішнього аудиту, аутсорсинг та аутстафінг.

У розділі 2 дисертації за назвою *«Аналітичне забезпечення аудиту діяльності мережевих ритейлерів»* розкрито змістовне наповнення існуючої методики аналізу ефективності діяльності мережевих ритейлерів а також запропоновано шляхи її поліпшення, розроблено процедури оптимізації аналізу діяльності мережевих ритейлерів (з урахуванням потреб аудиту та запитів користувачів інформації).

До позитивних сторін можна віднести запропоновану аспіранткою організаційно-інформаційну успішного планування розвитку мережевого ритейлу необхідно для визначення ринкових умов, які впливають на продуктивність окремих підприємств, з одного боку, та як підприємства впливають на всю мережу – з іншого.

У межах розділу 3 «Удосконалення аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів» було проведено дослідження інтегрованої системи показників комплексної оцінки ефективності діяльності мережевих ритейлерів, запропоновано схему організаційно-інформаційної моделі аналізу ефективності діяльності мережевих ритейлерів. Окрему увагу у дослідженні приділено розкриттю елементів системи планування аудиту з метою сприяння забезпеченню належної уваги важливим ділянкам аудиторської перевірки, своєчасному виявленню потенційних проблем і загроз, а також підвищенню ефективності та якості діяльності підприємства.

За результатами проведеного дослідження аспіранткою обґрунтовано необхідність якісного та комплексного аналізу та аудиту діяльності мережевого ритейлу з метою зміцнення його конкурентних позицій на ринку. Подальші наукові дослідження з цього питання дадуть можливість удосконалювати вітчизняний мережевий ритейл і тим самим залучати більшу кількість покупців, збільшувати кількість робочих місць, збільшувати прибуток, а отже, надходження до бюджету, що в подальшому сприятиме зміцненню вітчизняної економіки

Окрему увагу в дослідженні приділено поняттю «мережевий ритейл»; розглянуто особливості та відмінності тлумачень категорій «ритейл» і «роздрібна торгівля»; визначено основні показники діагностики діяльності мережевого ритейлу та запропоновано збалансовану систему показників аналізу його діяльності. Обґрунтовано необхідність якісного та комплексного аналізу та аудиту діяльності мережевого ритейлу з метою зміцнення його конкурентних позицій на ринку.

Загалом, розділи дисертаційної роботи мають комплексний та завершений характер, містять елементи наукової новизни та практичної значущості.

Зауваження та дискусійні положення дисертації:

1. У другому розділі рекомендовано посилити обґрунтування співвідношення запитів користувачів інформації та можливостей аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів.

2. Розглянута організаційно-інформаційна модель аналізу ефективності представляє собою форму, що може бути застосованою до будь-якого підприємства. Доцільно було б більш поглиблено охарактеризувати, які саме недоліки існують в аудиті, та які спонукають до його удосконалення.

3. У третьому розділі при проведенні компаративного аналізу ефективності діяльності мережевих ритейлерів доцільно поєднати в єдину систему фінансову і нефінансову інформацію, що дозволить більш комплексно оцінити ефективність діяльності мережевих ритейлерів.

Проте, зазначені недоліки не знижують науково-практичної цінності дослідження.

Враховуючи зазначене, дисертаційне дослідження відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44, а її автор, Федоренко Олександра Петрівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 071 – Облік та оподаткування.

Рецензент:

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансового

аналізу та аудиту

Державного

торговельно-економічного університету

Вікторія НЕГОДЕНКО